

Anna Marcol

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach
promocja@pbw.katowice.pl

„Dialogi Biblioteczne” – czasopismo online

Streszczenie: „Dialogi Biblioteczne” ukazały się po raz pierwszy w 2008 r. jako półrocznik informacyjno-poradnikowy adresowany do nauczycieli bibliotekarzy województwa śląskiego. Przez 11 lat czasopismo było wydawane w formie papierowej. W celu jego szerszej popularyzacji kolejne numery (w postaci plików PDF) zamieszczano jednocześnie w internecie. Do końca 2018 r. opublikowano 22 zeszyty z podtytułem „biuletyn Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach”. Od 2019 r. „Dialogi Biblioteczne” ukazują się wyłącznie w wersji online z podtytułem „czasopismo elektroniczne” i są publikowane na stronie internetowej PBW, gdzie udostępniono także pełne archiwum półrocznika i wskazówki dla autorów.

Słowa kluczowe: „Dialogi Biblioteczne”, czasopisma bibliotekarskie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach, nauczyciele bibliotekarze, wspomaganie szkół i placówek oświatowych

Biblioteki pedagogiczne w ramach swoich zadań dodatkowych mogą prowadzić działalność wydawniczą. Niektóre księżnice od dawna korzystają z takiej możliwości, wydając publikacje metodyczne, książki jubileuszowe, materiały promocyjne i informacyjne oraz własne periodyki. Obecnie są to najczęściej tytuły publikowane wyłącznie w formie elektronicznej, dzięki którym realizują cele związane ze wspomaganiami szkół i placówek oświatowych¹ oraz popularyzują swoją ofertę edukacyjną. Stanowią platformy wymiany dobrych praktyk i doświadczeń zawodowych.

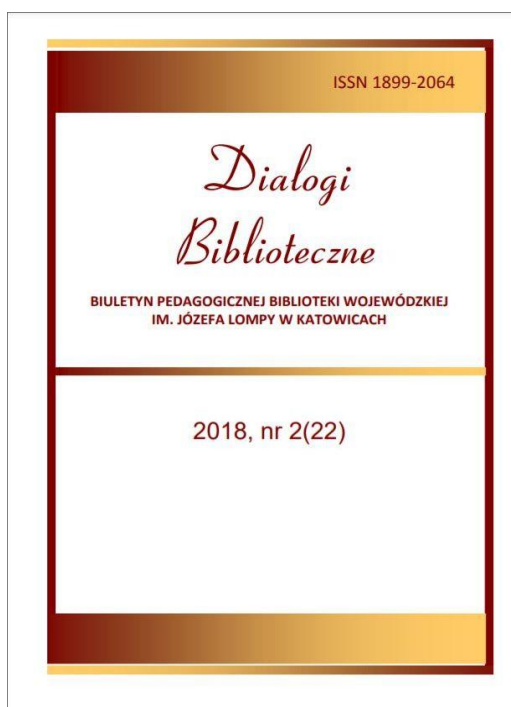
Na wydawanie własnych czasopism zdecydowały się przede wszystkim duże placówki. Wiele z nich nie przetrwało jednak próby czasu i już się nie ukazuje. Na witrynie internetowej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku można znaleźć archiwalne numery „[Exempli Gratia](#)” (2005–2014). Dużą popularnością cieszyły się „[Warsztaty Bibliotekarskie](#)” (2004–2016) wydawane przez Bibliotekę Pedagogiczną w Piotrkowie Trybunalskim. Publiczna Biblioteka Pedagogiczna – Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu była wydawcą czasopisma „[Blżej Biblioteki](#)” (2013–2017). Własny periodyk – „[DIBP – Dolnośląski Informator Bibliotek Pedagogicznych](#)” (2013–2016) posiadała także Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. 2013, poz. 369) postawiło przed bibliotekami pedagogicznymi zupełnie nowe zadanie, którym jest obowiązkowe organizowanie i prowadzenie kompleksowego wspomaganie szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (także w wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych) oraz bibliotek szkolnych (ze szczególnym uwzględnieniem organizacji i zarządzania biblioteką). Tym samym ten typ bibliotek został zobowiązany do realizacji podobnych działań jak placówki doskonalenia nauczycieli oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Do tytułów nadal wydawanych należą: „[Siglum](#)” (od 2003) Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. prof. T. Kotarbińskiego w Łodzi, „[Impresje Biblioteczne](#)” (od 2013) Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej oraz „[Edu-wsparcie](#)” (od 2014) Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie.

Od kilkunastu lat są także publikowane „[Dialogi Biblioteczne](#)” Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach. Półrocznik powstał w 2008 r. z inicjatywy Anny Marcol, Urszuli Jankowskiej, Barbary Michałek i Katarzyny Herich – jako czasopismo wydawane w formie papierowej. Publikacja pierwszych zeszytów zbiegła się z obchodami 80-lecia istnienia katowickiej PBW, co też wpłynęło na ich tematykę. Początkowo zakładano, że „Dialogi” będą „nieregularnikiem” adresowanym do pracowników sieci bibliotecznej, którą w tym czasie tworzyły biblioteka macierzysta oraz 17 placówek filialnych². Jednak już na początku współpracę z redakcją podjęli także autorzy spoza instytucji, co wpłynęło na poszerzenie kręgu odbiorców czasopisma oraz jego rejestrację w krajowym ośrodku ISSN.

Warto podkreślić, że na łamach periodyku pojawiały się nie tylko teksty nadsyłane przez nauczycieli bibliotekarzy z województwa śląskiego. Niejednokrotnie gościli na nich autorzy reprezentujący biblioteki publiczne i naukowe oraz ludzie ze świata nauki, sztuki i literatury, którzy popularyzowali swoją działalność za pośrednictwem publikowanych artykułów i udzielonych wywiadów.

Il. 1. Okładka ostatniego numeru „Dialogów Bibliotecznych” wydanego w formie papierowej – 2018, nr 2(22)
Fot. A. Marcol.

² Placówkę tworzy obecnie biblioteka macierzysta w Katowicach oraz 12 filii działających w miastach na terenie województwa śląskiego (Będzinie, Bytomiu, Chorzowie, Gliwicach, Jaworznie, Mysłowicach, Pszczynie, Rudzie Śląskiej, Sosnowcu, Tychach, Zabrze i Zawierciu).

W latach 2008–2018 opublikowano 22 zeszyty o zróżnicowanej objętości. Na ich okładkach widnieje podtytuł „biuletyn Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach”. Nakład był niewielki. Czasopismo rozsyłano do innych bibliotek (naukowych, publicznych, szkolnych, pedagogicznych), było również rozdawane uczestnikom wydarzeń branżowych organizowanych przez PBW i jej filie.

W celu szerszej popularyzacji „Dialogów Bibliotecznych” każdy numer zamieszczano jednocześnie na stronie internetowej wydawcy oraz w zasobach [Śląskiej Biblioteki Cyfrowej](#). Popularyzowano je podczas forów i konferencji bibliotekarskich oraz promowano na łamach innych czasopism adresowanych do bibliotekarzy³. Do ich wypromowania przyczyniła się także baza [ARIANTA – Naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne](#), internetowe wykazy czasopism oraz katalogi biblioteczne i bibliograficzne bazy danych, w których zostały odnotowane.

Od 2019 r. półrocznik ukazuje się wyłącznie w wersji elektronicznej. Służy wspomaganie szkół i placówek oświatowych – przede wszystkim wspieraniu codziennej pracy nauczycieli bibliotekarzy województwa śląskiego. Na jego łamach są zamieszczane artykuły i komunikaty, scenariusze, konspekty zajęć bibliotecznych, zestawienia bibliograficzne, recenzje i omówienia literatury fachowej, samouczki obsługi wybranych programów i aplikacji internetowych oraz relacje i sprawozdania.

Kolejne wydania „Dialogów Bibliotecznych” nie mają charakteru monotematycznego i koncentrują się wokół:

- dzielenia się dobrymi praktykami i wymiany doświadczeń zawodowych,
- prezentacji bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz przeglądu wybranych działań realizowanych przez nauczycieli bibliotekarzy,
- polecenia przydatnej literatury,
- informowania o konferencjach, seminariach i innych wydarzeniach branżowych,
- popularyzacji ważnych rocznic i obchodów (regionalnych, ogólnopolskich), patronów poszczególnych lat oraz kierunków polityki oświatowej państwa,
- wspomaganie w zakresie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Przeglądając kolejne numery czasopisma, można zauważyć, jak na przestrzeni lat zmieniła się rola bibliotek szkolnych i pedagogicznych na Górnym Śląsku. W chwili założenia periodyku ich zadania koncentrowały się przede wszystkim wokół zarządzania zbiorami bibliotecznymi oraz realizacji zajęć z zakresu edukacji czytelniczej i medialnej. Obecnie coraz więcej usług jest świadczonych w formie online, a praca nauczycieli bibliotekarzy nie ma już zbyt wiele wspólnego z powszechnie znanym stereotypem. Z publikowanych

³ MARCOL, A. Przegląd czasopism internetowych wydawanych przez polskie biblioteki. *Poradnik Bibliotekarza* 2008, nr 4, s. 3–5. ISSN 0032-4752; MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne” – półrocznik dla nauczycieli bibliotekarzy. *Poradnik Bibliotekarza* 2012, nr 6, s. 27–28. ISSN 0032-4752; MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne” – półrocznik Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach. *Biuletyn EBIB* [online]. 2010, nr 5. [Dostęp 22.01.2022]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2010/114/a.php?marcol>; MARCOL, A. Czasopisma bibliotek pedagogicznych na przykładzie „Dialogów Bibliotecznych”. *Warsztaty Bibliotekarskie* [online]. 2010, nr 1–2. [Dostęp 22.1.2022]. Dostępny w: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/1-2/100102.htm>.

artykułów i materiałów wynika, że bibliotekarze stali się specjalistami od zarządzania informacją i wykorzystania nowoczesnych technologii, edukatorami, animatorami kultury i edukacji regionalnej oraz PR-owcami kształtującymi pozytywny wizerunek swoich bibliotek i czytelnictwa. „Dialogi Biblioteczne” dokumentują i popularyzują ich działalność.

Warto podkreślić, że półrocznik katowickiej PBW doczekał się już opracowań naukowych, w których dokonano jego szczegółowej analizy⁴. Wszystkie numery czasopisma można bezpłatnie pobrać ze [strony internetowej placówki](#).

Il. 2. „Dialogi Biblioteczne” 2021, nr 2(28)
Fot. A. Marcol.

Bibliografia

- MARCOL, A. Czasopisma bibliotek pedagogicznych na przykładzie „Dialogów Bibliotecznych”. *Warsztaty Bibliotekarskie* [online]. 2010, nr 1–2. [Dostęp 22.1.2022]. Dostępny w: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/1-2/100102.htm>.
- MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne. Biuletyn Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach” (2008–2018) jako czasopismo wspomagające pracę nauczycieli bibliotekarzy województwa śląskiego. *Bibliotheca Nostra* 2019, nr 3, s. 138–152. ISSN 2084-5464.

⁴ MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne. Biuletyn Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach” (2008–2018) jako czasopismo wspomagające pracę nauczycieli bibliotekarzy województwa śląskiego. *Bibliotheca Nostra* 2019, nr 3, s. 138–152. ISSN 2084-5464; SADZIKOWSKA, L. Przeszłość i teraźniejszość półrocznika „Dialogi Biblioteczne” (2008–2017). *Forum Bibliotek Medycznych* 2016, nr 2, s. 283–298. ISSN 1899-5829; OLCZAK-KARDAS, M. Funkcje fachowych czasopism dla bibliotekarzy (na wybranych przykładach). *Zarządzanie Biblioteką* 2018, nr 1, s. 83–94. ISSN 2081-1004.

- MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne” – półrocznik dla nauczycieli bibliotekarzy. *Poradnik Bibliotekarza* 2012, nr 6, s. 27–28. ISSN 0032-4752.
- MARCOL, A. „Dialogi Biblioteczne” – półrocznik Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach. *Biuletyn EBIB* [online]. 2010, nr 5. [Dostęp 22.01.2022]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2010/114/a.php?marcol>.
- MARCOL, A. Przegląd czasopism internetowych wydawanych przez polskie biblioteki. *Poradnik Bibliotekarza* 2008, nr 4, s. 3–5. ISSN 0032-4752.
- OLCZAK-KARDAS, M. Funkcje fachowych czasopism dla bibliotekarzy (na wybranych przykładach). *Zarządzanie Biblioteką* 2018, nr 1, s. 83–94. ISSN 2081-1004.
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych* (Dz.U. 2013, poz. 369).
- SADZIKOWSKA, L. Przeszłość i teraźniejszość półrocznika „Dialogi Biblioteczne” (2008–2017). *Forum Bibliotek Medycznych* 2016, nr 2, s. 283–298. ISSN 1899-5829.